

Danuta Kądziołka

Streszczenie rozprawy doktorskiej

TRADYCJE CHRZEŚCIJAŃSKIE W DOŚWIADCZENIACH RODZINY WIELOPOKOLENIOWEJ. PERSPEKTYWA PEDAGOGICZNA

**napisanej pod kierunkiem promotora: ks. prof. dr. hab. Zbigniewa Marka
i promotora pomocniczego: ks. dr. Janusza Mólki**

W dysertacji przedstawiono zagadnienia dotyczące związków pomiędzy doświadczanymi tradycjami chrześcijańskimi i ich znaczeniem w wychowaniu. W badaniach wzięto pod uwagę praktyki religijne rodzin wielopokoleniowych, które przynależą do trzech denominacji chrześcijańskich w Polsce: Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, Kościoła rzymskokatolickiego oraz Kościoła ewangelicko-augsburskiego. Wyjaśnienie tych kwestii stanowiło główny cel badań. Cel ten został doprecyzowany w sformułowanym problemie badawczym, który miał udzielić odpowiedzi na pytanie o to, jak tradycje chrześcijańskie kształtują poszczególne pokolenia rodziny?

Rozprawa doktorska składa się ze wstępu, czterech merytorycznych rozdziałów oraz zakończenia. W rozdziale pierwszym przedstawiono postrzegane z perspektywy pedagogicznej znaczenie tradycji ze szczególnym uwzględnieniem jej chrześcijańskich aspektów. Ukazano historyczno-społeczno-kulturowe uwarunkowania istnienia wielu takich tradycji, które są charakterystyczne dla badanych denominacji chrześcijańskich w Polsce.

Podmiotem przeprowadzonych badań uczyniono rodziny wielopokoleniowe reprezentujące trzy odmienne konfesje chrześcijańskie. Natomiast ich przedmiotem są ich doświadczenia tradycji chrześcijańskich. Dla przybliżenia wagi tych procesów w rozdziale drugim opisano te zjawiska na podstawie dostępnej literatury. W szczególności zwrócono uwagę na dotychczasowy stan wiedzy o specyfice przebiegu procesów wychowania oraz w jaki sposób realizowane jest międzypokoleniowe uczenie się w środowiskach wielopokoleniowych rodzin prawosławnych, katolickich oraz ewangelickich.

W trzecim rozdziale zaprezentowano sposoby rozumienia roli tradycji chrześcijańskich w wychowaniu. Ustalono przy tym preferencje metodologiczne badań empirycznych. Badania te oparto na strategii jakościowej przy zastosowaniu paradygmatu interpretatywnego. Opisano również źródła zdobytej wiedzy o doświadczeniach członków rodzin

wielopokoleniowych związanych z przeżywaniem tradycji chrześcijańskich. Źródłem badawczym uczyniono materiał zgromadzony za pomocą wywiadów z członkami rodzin reprezentujących trzy kolejne pokolenia osób dorosłych w rodzinach prawosławnej, katolickiej oraz ewangelickiej. Zebrane narracje poddane zostały analizie z wykorzystaniem techniki analizy proksemicznej, a w dalszej kolejności interpretacji respektującej zasady hermeneutyki.

W kolejnym, czwartym rozdziale, wykorzystując zaprezentowaną strategię badawczą podjęto kolejne działania: analizę zgromadzonego materiału źródłowego, jego interpretację oraz przedstawiono implikacje pedagogiczne, jakie zdają się wynikać z przeprowadzonych badań. Same badania wskazały istniejący w rodzinach wielopokoleniowych potencjał edukacyjny tradycji chrześcijańskich. Zdobyta nowa wiedza umożliwiła też wypracowanie przesłanek dla koncepcji międzypokoleniowego uczenia się w rodzinie.

Przeprowadzone badania pozwalają stwierdzić, że pielęgnowanie tradycji chrześcijańskich sprzyja integralnemu rozwojowi człowieka na wszystkich etapach jego życia. Tradycje te wpływają również na kształtowanie jego tożsamości. Poszczególne wspólnoty chrześcijańskie kultywują zróżnicowane tradycje. Inspirują one odmienne horyzonty wychowawcze w rodzinach przynależnych do różnych wyznań. Niezależnie jednak od przyjętych praktyk tradycje chrześcijańskie stanowią wzmocnienie relacji międzypokoleniowych i społecznych.

Danuta Kądziółka